

Min Hjemkomst

eller

Bildragselse

med

S. L. Statsraad, Ridder og Overbyg-
nings Directeur Hansen.

af

Dlaus Peter Gram,

Ornament Billedhugger.

Frederiksholms Kanal No. 243.

Kjøbenhavn 1813.

Trykt hos Christopher Græbe.

1710

1710

1710

1710

1710

1710

1710

1710

Længe nynnede jeg paa et Vers som følgende:
Naar Skalkheds Dække gaaer tilside,
Saa faae vi alle først at vide,
Hvo lide skal fortiente Straf,
Som ei med Skæmt kan værges af.

Dog førend jeg gaaer videre, maa jeg fortælle Læseren min Hensigt med dette Blad: Det trykkes for at tiene andre som i Fremtiden kunde falde i samme Snare som jeg, og for at hielpe Enhver som blændes af Anseelse til at see klart. Jeg taler af Erfaring, giendriver mine Sætninger, eller mine Ord blive Sandhedens. Man er meget uenig om at fortolke Dyden. Er siantet Godhed en Dyd? saa vil jeg slet ikke gjøre mig bedre end jeg er, men tilstaaer at jeg føler en Slags Beroligelse ved at bekiendtgjøre min Sag. Hvor mangen seer man ikke græmme sig, blive syg, ja endog døe over Rænker og Kabaler? Aldrig bliver dette mit Partie. Rænker og Kabaler ere alt for nedrige til at jeg

skulde værdige dem min Ergrelse: de stærpe
 kunns min Forstand; og jeg seer da de Glendige i
 Taagen famle efter deres Standart, som Lo-
 gikken træder under Fødderne.

Først var det min Hensigt at udgive en
 Dagbog blandet med Breve: men hvad gjør Vo-
 lommen til Sagen? Et Ark fører nærmere til
 Maalet. I dette findes 2de Ansøgninger til Kon-
 gen, og et Brev til S. E. Oberbygningss Di-
 recteur Hansen, som underretter ham om min
 sidste Ansøgnings Indlevering. Publikum vil
 deraf i Korthed see Fremgangsmaaden, og skulde
 de ønske mere, er jeg villig til Detaille.

Med den største Staaansomhed og yderste
 Artighed betragtede jeg S. E. Statsraad Han-
 sen i alle hans mod mig brugte Vendinger, ind-
 til først i August Maaned. Overbeviist om
 med hvad for en Charakter jeg havde at bestille,
 skrev jeg følgende Ansøgning til Kongen den
 9de August.

Allernaadigste Konge!

Jeg er kommet hertil fra Paris, hvor
 jeg i flere Aar har arbeidet ved de Keiserlige
 Bygninger.

Det var paa Ober Bygningss Directeur
 Hansens Anmodning jeg kom hertil, for ved
 Slottet og Frue Kirke at bruge mit Talent.

Jeg er nu her siden 30te Mai sidstleden, uden at være kommen i Virksomhed. Jeg beder allerunderdanigst om min Etablissemment maatte vorde befordret, eller min allernaadigste Konge i Hensyn til min spildte Tid vilde forunde mig en Erstatning som kunde tiene mig til min Tilbagereise.

Kbhvn. d. 9 August 1813.

Allerunderdanigst

Dlaus Peter Gram,
Stuccateur.

Kongen var saa naadig at sende samme til Bygnings-Commissionen, men jeg erholdt intet Svar, som var ganske naturligt, da S. L. Statsraad Hansen sidder i samme Commission; dog ventede jeg omtrent en Maaned førend jeg besluttede at publicere min Sag, men overrakte først min allernaadigste Konge følgende Ansøgning:

Allernaadigste Konge!

Efter 13 Aar i fremmede Lande, paa en hæderlig Maade at have fortient mit Brød, bragte Kiærlighed til min allernaadigste Konge og Fædreland, samt S. L. Statsraad og Oberbygnings Directeur Hansens egenhændige Forsikring om Arbeide mig her hjem.

Fra min Ankomst hertil, indtil nu, har jeg været villig til at concurrere med enhver i Ornamentfaget, baade i Tegning og Udførelsen af samme; og kunns fordret daglig Løn. Dette viser, at jeg ønskede hverken at Indfødsret eller Recommendationer skulde bidrage noget til min Etablissement her. Allene mit Talent som Kunstner, og min Moralitet som Borger, maatte tilkiende mig et Fortrin, om jeg fortiente det.

Derimod finder jeg mig subtiliseret ved en af Deres Majestæts Undersaatter, nemlig S. I. Statsraad Ridder og Oberbygningss Directeur Hansen.

Moralen viser Skiændigheden af det Maxime, at Alting er Ret hvad Loven ikke straffer. I Betragtning af min allernaadigste Konges Godhed og Retfærd, tillader jeg mig at forelægge min Sag, som jeg allerunderdanigst beder maatte worde paa det nøieste undersøgt.

Jeg har gjort Reisen fra Paris hertil, og lever til Dato paa min egen Bekostning, seer ikke allene min Tid og mine Penge spildt, men nødes endog til mere end at slye mit Fædreland. Og dette forarsager allene S. I. Oberbygningss Directeuren.

Egentlig har S. I. Oberbygningss Directeuren intet Arbeide, men da han havde bestemt skrevet mig til at komme til dette Foraar,

var det hans Ambition for nær, aabenhjertig at tilstaae mig samme. Jeg yttrede endog mine Tanker over den Uorden og Søvnighed jeg fandt i Bygningsvæsenet her, og bad ham om ei at opholde mig, men lade mig reise igien, da jeg endnu havde en lille Sum som kunde tiene mig til Rejsepenge. Men nei—hans *) Hævn og **) Konstaager var ikke dermed tilfreds. Han søgte at give sin Handlemaade et Anstrøg af Uerlighed, ved at sige han havde alting under sin Magt; Arbeid og Bistand skulde mig ikke fattes. Hans lumste Blik og ængstlige Udseende forraadte et fordærvet Hjerte. Han mærkede min Tvivl, og for at give sine Ord en bedre Vægt, bad han mig at gjøre en moderat Forbring af min Vøn og nedskrive samme i Form af

*) Hævn. Hr. Etatsraadens amour propre extrêmement irritable var allerede sat i Bevægelse over et Brev som jeg skrev fra Paris dette Aar.

**) Konstaager. Den snedige Kunstner eller Kunstliebhaber har gjerne skarpt Blik nok til at bemærke Originalitet i et Arbeide. Nu finder han det vel Umagen værd at give sig af med Autoren. Smigrende og vidtløftige Forhaabninger bliver nu brugte for at udtrække Tiden, Kunstneren som oftest, drømmer allerede om Udsættelighed, fortærer sine faa Oboler, forvirler sig i Bekjendtskab, har tilsidst ingen anden Resourcend Kryben og paa en tiggende Maade at paastrænge dem sine Arbeider, som de da have for en

et Brev, som han vilde forelægge Commissio-
nen, tillige gjøre mig bekiendt med Deres Excel-
lencer Grev Reventlow og Oberhoffmarchall
Hauch. Hans Excellence Grev Reventlow saae
jeg engang i S. E. Statsraadens Bærelse og
S. E. Oberhoffmarschallen paa Frederichsberg
Slot, hvor jeg da lovede at blive, og forlod
mig paa Bedkommende. Jeg trængte nu paa
for Alvor, at faae et Atelic, Materialier ic.,
men dette gik saa treven, at Atelien endnu ikke
er istandsat, ei at tale om det øvrige. Over-
beviist om at jeg ikke paa denne Maade kunde
komme i Virksomhed, skrev jeg den 30te Julii
et meget artig Brev om et Forskud af 500 Rbd.
for ved Penge at gjøre mine Indretninger. Her-
paa var blot søgte Bendinger og *) Ubestemthed

Bagatelle, og kan da ovenikøbet prale med at
opholde Livet i en ulykkelig. Forfalder et saa-
dant Menneske til Drik eller anden Lidelighed,
for at forglemme sin ydmygende Tilstand, hed-
der det strax: Det er Geniets Gang at være li-
derlig.

*) Statsraaden skrev mig til den 14de September
1812. Bemærkede endnu i et andet Brev da-
teret November samme Aar ikke at udsætte min
Reise længere end til dette Foraar, samt taler
om den Mængde Arbeid ved Slottet og Frue
Kirke. Den 30te Mai dette Aar kom jeg her-
til. Han sætter mig ikke i Virksomhed, men
hindrer mig ved sin Snak og Anseelse selv at

Svaret. Dette ællede mig til saadan en Grad, at jeg skrev S. L. Statsraad Hansen den 4de August min rene Mening, herpaa blev han opbragt Brevet blev S. L. Oberhoffmarchall Hauch meddeelt; jeg blev kaldet af samme, og jeg lovede at skrive og indfinde mig hos Statsraaden, for at bielægge Misforstaaelsen. Saadant skete den 12te August: men her hørte jeg blot saadanne forslidte Udtryk, som intrigante Folk bruger naar de hører Sandheden, nemlig jeg var et uroeligt Hoved, hvorpaa Hundedagene virkede, og at jeg var utaknemmelig for det meget Gode og Edle han havde beviist mig. Da jeg aldrig har havt andet end Skade af Statsraadens Bekiendtskab, fandt jeg denne hans Talemaade saa ublue, at jeg tillod mig at sige han var fuld af Kneb og Usandhed, fordrede mine Tegninger tilbage, som jeg erholdt Dagen derpaa. Jeg henvendte mig nu til min allernaar-

189 tale med Deres Majestæt. Kun da han seer min Utaalmodighed steget til det højeste, taler han min Sag og lader mig saadant vide paa en Maade som om jeg endnu havde 2 Maaneder at vente førend jeg kunde komme i Virksomhed. Hans Hensigt kunde da ikke være andet end at udtrække Tiden, at jeg kunde falde i saadan Elendighed, at jeg ydmyaende maatte modtage den Skærv, som han efter Beregning fandt nødvendig til at opholde mit Liv.

digste Konge, for enten at vorde etableret eller erholde en Erstatning for min spildte Tid. Deres Majestæt var saa naadig at sende samme til Commissionen. S. E. Statsraaden har ikke allene Indflydelse, men er selv i samme Commission, min Ansøgning bliver tilfidelagt, og jeg som den Svagere opofres til Oberbygningss Directeurens Fornøielse. Kunns directe hos min allernaadigste Konge og det ærede Publikum kan jeg vente den Medlidenhed som min Tilstand fortienet.

Allerunderdanigst
 Claus Peter Gram,
 Ornament Billedhugger.

Denne Ansøgning blev læst af Hans Majestæt, og var bekiendt paa S. E. Statsraad og Ridder Jessens Contoir. Jeg vil i dette Dieblik forbigaae de Efterretninger jeg har indhentet de angaaende, men Læseren vil bemærke: det er nu fuldkommen en Maaned siden Ansøgningen blev Hans Majestæt tilskillet, og at jeg lod S. E. Statsraad og Oberbygningss Directeur Hansen samme vide i følgende Brev:

P. M.

Af Kiærlighed til Retfærd og Sandhed, af Had til List og Rænker anseer jeg det for

Pligt at publicere min Sag. Jeg har indleveret min Ansøgning til Kongen. Da hverken Undskab eller Bagtalelser kand hører til mine Bevæggrunde, kan De erholde en Copie af samme naar De behager.

Jeg har ingen anden Hensigt end at gaa frem paa en retskaffen Maade, og at fremlægge Uree heden af deres Principer hvorunder jeg lider.

For at De kunde tæmme Deres Egenfiarlighed, og med mere Roelighed betragte Deres Handlemaade, vil jeg bede Dem betænke mine velmeente Raad:

Kast den gyldne Drøm af Storhed bort; dens Indigheder varer ikke længer end som De tilfidesætter Eftertanken. Troe ikke at Snedighed har nogen Værd: hvor megen Forsigtighed behøves ikke for at skiule den lumste Side? Hvor ængstelig og stundesløst er ikke Deres Liv? Et Hierte som aldrig har følt hvad det er at gjøre vel, maae troe at Dyden er en Chimære; men skulde Deres graa Haar ei minde Dem om de Dieblikke hvor al Tant forsvinder, og som det graadige af Deres verdslige Ambition ei kan tilfredsstille? De søger et Navn efter Døden. Hvad for et tv skionmere end det, at være Edel og God? Vil De som Kunstner bære Navn af Stor, vil jeg raade Dem at være tilfreds med

Deres Industrie; ægte Palmer lader sig ikke tilsnige. Troer De at Christiansborg kan udholde endog den skaansomste Kritik?

De er Oberbygningens Directeur i Kiøbenhavn — Hvad vilde De være i Paris? Jeg er over alt den samme, og troer ikke under en retfærdig Regiering at nødes til at lide Uret af Dem. Vor allernaadigste Konge er for god til ei at betragte os begge som sine Undersaatter, med den Forskiel, at De er lønnet og æret for at bidrage Deres til Landets Hæder. Jeg detimod har giort store Dposfringer af Kiærlighed til Konge og Fædreland.

De var sidst saa artig at bemærke Hundedagens Indslydelse. Vi ere nu ude af dette Himmeltegn. Mener De endnu det samme? Paa Dem er jeg bange Skorpionen har meer Indslydelse end Vægten.

Kbhvn. den 4 September 1813.

Erhødigst

Gram.

Herpaa kom intet Svar: dog oppebode jeg rolig Tiden, skrev imidlertid Bladet: Noget om Kunsten, især med Hensyn til Christiansborg

Slot: og nu, først den 8de October, begynder jeg at publicere min Sag.

Til Læseren.

Jeg seer den gode Læser urolig over Følgerne af dette Blad. Kunns sagte: jeg kiender mine Folk. Wædkoppen naar den seer en Flue i sin Væv, pincer han samme til døde: men kommer et større Insect, kryber den af Fingt ned i sit Hul, og kalder sligt ædelmodig Beskedenhed. Men Emfindligheden? vil man sige: aldeles ikke — der gives Mennesker uden Indvold, hvis udvendige Figur blot gjør dem til noget ligt et Menneske: Emfindtligheden er hos disse kunns Ceremonie, for at gjøre dem selv vigtige og at paalægge andre Skaansomhed. For at vise Besværigheden af deres Kald, og for at unddrage sig noget afgjørende, skrige de stedse paa deres kostbare Tid, og deres mange Syssler, uagtet de hele Timer kan vaase over Politik og andre uvedkommende Ting. Læseren kan troe mig ubetænksum? ikke heller dette — jeg har endog iagttaget flere Formaliteter: en høiere Mund har erklæret min Sag privat, og Danmark kan vel ikke være bekiendt despotisk at straffe en Mand, som har opofret saa meget af Kiærlighed til sit Fædreneland, som i sit Fag er saa at sige den eneste i Danmark, kan bevise

hvorledes han har opført sig og hvorledes han har været behandlet i fremmede Lande. End ydermere gode Læser, S. T. Ober Bygnings Directeuren har kun 3 Veie, nemlig: Loven, Pennen, eller — tie; ved Loven koster det Penge og Resultatet er uvis, og hertil er jeg bered at forsvare mig selv. Ved Pennen, dertil behøves Grunde og Logik, herved vil jeg ikke heller blive sat i Forlegenhed. Men tie — her seer jeg min Mand. Vil vel Læseren troe dette? Tænk kun paa Ederkoppen. Man vil sige: man læser ikke sligt, desuden maae man være ædelmodig mod sine Fiender. Man trøster sig hemmelig, at hvad der siges er kun en Overgang, og saaledes forholder sig kjønt rolig. Læser! hvad mig angaaer ønsker jeg ikke at have noget at bestille med S. T. Oberbygningss Directeuren, førend min Meisel kunde tiene til hans Epitaph eller min Geist bemærke Udødeligheden af hans Muse.

Grindring til Læserne af Bladet: Noget om Kunsten især med Hensyn til Christiansborg Slot, i Anledning af mit Raisonnement om Arkitekturen.

De materielle Menneſker spørge — Hvad er det for et Dyr en Ornament Billedhugger? Kan han tale om Arkitekturen? Kan han gjøre

noget bedre? hvorfor taler just han, og ingen anden offentlig derom? Saadant holder jeg Uvidenheden og Misundelsen tilgode. Hvor let vilde det være mig med ligesaa materielle Grunde at omstyrte disse Titanner? Men sligt sømmer ikke min Pen. For at lade dem føle deres Uvidenhed, vil jeg blot pege paa Italiens arkitektoniske Arbejder, som for det meste har havt Malere, Billedhuggere og andre Kunstlære til Bygmestere. Perault var Digter, og Doctor i Medicinen, og dog har han opført den skønneste Bygning som den moderne Verden eier. Jeg er overbevist om at der er mange værdige Kunstnere i Kiøbenhavn, men, deres Stilling og Forfatning tillader dem ikke at tale høit. Hvad Ornament Billedhuggeren angaaer, saa er han sieldnere at finde, end som den der med en Linial og Sirkel kan drage nogle Linier paa et Tegnebret: man finder Snese af disse, som saaledes kan tegne hele Bygninger; men neppe een som kan tegne et smagfuld Ornament. Tøvrigt kan vel sagtens Ornament Billedhuggeren frembringe noget mere end som det den almindelige Mand forstaaer ved Ornamenter.